

ynode
e Con
erven,
taande
Theol.
en, en
c over
Geref.
an op
inzake
De
roekt
ng te
in het
letter
9, 21)
hem
orten
egelen
e het
e een
i naar
jr. te
eland
geval,
jndend
i haar
an de
Witte
gedele
of
t. 39).
ies in
de 36
Geref.
le door
wezen
noemd
art. 36
le Syn
l door
i door
kerken
doelde
dedee
raging
den te
olanig
e van
lat de
art. 36
lieten
es, in
tekst
(Acta
A. G.
i van
over
voor
i kor
wolle,
54 en
anten")
en
iuder-
i uit
de
orden
ENZ.
Zuid-
de
depu-
ynode
bij de
m zijn
werk
ij die
le be-
odale
en, en
tenzij
t.
i den
laring
dijlt
toefe-
naam-
oeged
enge-
lat de
enaar
rini
e be-
orlijk
n ge-
den
ver-
chief
TEN,
e kas
Rap-
nnode
node
ging
naar
epu-
zaak
dat
van
min-
ode
gens
dge-

steld, waarover deputaten kunnen beschikken ten behoeve der hulpbehoevende Provincien, behoudens buitengewone omstandigheden, bijv. epidemieën die noodzakelijk boven dat maximum te gaan.

2. Zuid-Holland. 1. De Generale Synode spreekt uit, dat de minima, bedoeld bij Art. 77, alinea 5 (Synode Middelburg 1896) alleen gelden voor die Kerken, die gesteund worden uit de Generale kas.

2. De Provinc. Synode van Zuid-Holland heeft aan de Generale Synode ter overweging aan een Concept reglement voor een Kerkelijk pensioenfonds, voorzuden van toelichtingen en tarieven. Afdrukken van dit reglement c.a. zijn aan al de leden der Synode toegezonden.

3. Zeeland. De Prov. Synode van Zeeland heeft de eer de volgende *Provisie eener regeling inzake Art. XIII K. O.* aan de Generale Synode aan te bieden.

STELLINGEN:

1. Gehandhaafd moet worden het beginsel, dat de Kerken verplicht zijn, in verband met Art. XIII K. O. in het onderhoud van de dienaars des Woords te voorzien. De uitdrukking: "nooddruft" in Art. XIII K. O. hebben we dan ook te verstaan als omvattende al wat elk dienaar gedurende zijn leven noodig heeft tot levensonderhoud.

2. Omdat de dienaars des Woords niet als op zichzelf staande personen, meer als gezins- hoofden aanspraak hebben op voorziening in hun nooddruft, is de verzorging van hunne weduwen en wezen niet anders dan de voortgezette voldoening aan de verplichting der Kerken jegens hare dienaars.

3. Tevens moet worden vastgehouden het beginsel, dat elke plaatselijke Kerk, in deze verteenwoordigd door haren Kerkeraad, geroepen is, haar eigen emeritus, pred. weduwe en wezen van levensonderhoud te voorzien.

De tegenwoordige toestand der Kerken evenwel maakt het noodzakelijk, dat de plaatselijke Kerken (ten einde in staat te zijn hare verplichtingen na te komen) onderling een Generale kas oprichten.

Uitgaande van deze beginselen biedt de Prov. Synode het volgende voorstel ter overweging aan de Generale Synode aan.

1. De Geref. Kerken in Nederland hebben onderling een kas om aan hare verplichting ter verzorging van hare emeriti, pred. weduwen en wezen te kunnen voldoen.

2. Elke Kerk stort daarbij naar den maatstaf van het predikantscontract een jaarlijksche bijdrage, terwijl de Classis de bijdrage bepaalt der Kerken, die geen dienaars des Woords kunnen bereyden.

Elk jaar wordt er een begroting der uitgaven opgemaakt en dienovereenkomstig de bijdrage van iedere Kerk bepaald.

3. De Kerk, welke eene eigen emeritus, eene weduwe of wezen te onderhouden heeft, ontvangt de volle som, die aan hen uitgekeerd moet worden, uit de kas, tenzij de emeritus, weduwe of wezen van hun recht jegens de Kerk geen gebruik wenschen te maken.

4. Indien eene Kerk een jaar nalatig is geweest in het betalen van het voor haar vastgestelde bedrag, verbeurt zij het recht om geholpen te worden, zoo zij een em. pred., weduwe of wees te verzorgen krijgt. De Commissie, die met het beheer der kas is belast, zal, na ingewonnen advies der Classis, besluiten hoe in deze zaak te handelen, opdat de betrokken personen nimmer schade mogen lijden.

5. Iedere Kerk is verplicht aan haren emeritus, aan weduwen of wezen de volgende quota uit te keeren:

Emeriti. a. Aan een emeritus zonder huisgezin f 600.

b. Aan een emeritus met vrouw, doch zonder kinderen, beneden achttien jaar f 600.

c. Aan een emeritus, met of zonder vrouw, indien hij niet meer dan twee kinderen (beneden achttien jaar) heeft, voor elk kind f 50 en voor elk kind boven die twee f 25, boven het aan a. en b. toegekende.

Widuen. a. Aan een weduwe zonder kinderen beneden achttien jaar f 500.

b. Aan een weduwe met niet meer dan twee kinderen beneden achttien jaar f 50, voor elk kind boven het sub a. toegekende. Voor ieder kind (beneden achttien jaar, boven die twee f 25.

c. Bij overlijden van een dienaar, stort iedere Kerk binnen een maand 1 gld. (?) in de Generale Kas. Hiervan ontvangt de weduwe terstond ten hoogste f 300. Het overige verblijft aan de kas, met dien verstande, dat hij het overlijden van een Em. pred., indien hij eene weduwe naat, daarvan aan die weduwe, zoo zij het be- geert, terstond ten hoogste f 150 zal worden gezonden.

Wezen. Aan de wezen de quota, welke door de Generale Synode van Middelburg 1896 zijn bepaald, tot 20-jarigen leeftijd; en derhalve:

a. Aan éenen of den oudsten wees eene som van f 200.

b. Aan een tweeden eene som van f 100.

c. En voor de overigen van dit gezin ieder f 50 1/2 jaars.

In bijzondere gevallen oordeelen de deputaten in overleg met de plaatselijke Kerk.

d. Groningen. De Provinc. Synode van Groningen brengt inzake Art. XIII K. O. het volgende voorstel ter Generale Synode.

Uitgaande van het beginsel, dat de Kerken elk voor zich verplicht zijn hare emeriti, pred. weduwen en wezen te onderhouden, en dat dit onderhoud een recht is van de betrokken personen;

Overwegende evenwel, dat het voldoen aan deze verplichting voor iedere Kerk afzonderlijk in den regel te bezwaarlijk zou zijn;

biedt de Provinciale Synode het volgende voorstel aan.

1. De Gereformeerde Kerken in Nederland hebben onderling een kas, om aan hare verplichting ter verzorging van hare emeriti, pred. weduwen en wezen te kunnen voldoen.

2. Elke Kerk stort daartoe naar een vast te stellen maatstaf eene jaarlijksche bijdrage in de kas. Elk jaar wordt er eene begroting der uitgaven opgemaakt en dienovereenkomstig, volgens den aangelegden maatstaf, de bijdrage van iedere Kerk bepaald.

3. De Kerk, welke een eigen emeritus of weduwe of wees te onderhouden heeft, kan de volle som, die aan hen uitgekeerd moet worden, trekken uit de kas, tenzij de emeritus, weduwe of wezen van hun recht jegens de Kerk geen gebruik wenschen te maken.

4. Indien eene Kerk gedurende minstens een jaar nalatig mocht zijn geweest in het betalen van het voor haar vastgesteld bedrag, zal, zoo die Kerk een emeritus of pred. weduwe of wezen krijgt te haren laste, de commissie, die met het beheer der kas is belast, na ingewonnen advies der Classis, besluiten, hoe in deze zaak te handelen, echter met dien verstande, dat de betrokken persoon niet den mogelijk nadeel der beslissing ondervindt.

5. Iedere Kerk is verplicht, aan haren emeritus, aan hare pred. weduwen en wezen uit te keeren,

zooals door de Generale Synode van Middelburg is vastgesteld.

a. Bezwaarschrift van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Bedum B in zake emeritaats- gelden; en missive van Ds. J. M. Stroet te Hardenberg, em. pred. v. Bedum B.

f. Schrijven van Ds. E. Th. Ploos v. Amstel te Amsterdam.

F. HULPBEHOEVENDE KERKEN EN PERSONEN.

a. Rapport van Deputaten voor de Algemeene kas voor hulpbehoevende Kerken.

b. Mededeeling van de Partic. Syn. v. Z. Hol- land, dat tot Deputaat voor de Generale kas (Art. 11) is benoemd Ds. W. B. Renkema te Rijnsburg.

c. Rapport van Deputaten voor hulp aan catechisemeesters en oefenaars, door de actie van 1886 in moedelijkheid gemaakt.

d. Verzoek om hulp, ter voorziening in de geestelijke behoeften van tijdelijk in Ijmuiden liggende visschers, aan de Synode gericht door den Kerkeraad der Geref. Kerk te Velsen.

G. OPTICHT, TUCHT EN GESCHILLEN.

a. Rapport van Deputaten voor de zaak te Uithuizermeeden (Acta Gron. Art. 152) Rapporteur Dr. J. Hania Pl.

b. Rapport van Deputaten voor de zaak te Nieuwendijk (Acta Gron. Art. 135) Rapporteur Br. D. Mulder.

c. Zeeland. De Provinc. Synode van Zeeland vraagt van de Generale Synode advies, hoe te handelen met eene zuster der gemeente, die in het huwelijk getreden is met den broeder van haar overleden man.

d. Groningen. De Provinc. Synode van Groningen verzoekt van de Generale Synode, dat zij bepalen op welke wijze doopleden, die onder kerkelijke vermaning staan, en zelve den band met de Kerk niet verbreken, buiten de Kerk moeten worden gesloten.

e. Beroep van den Kerkeraad Beekbergen tegen besluit van Provinciale Synode v. Gelderland.

f. Bezwaarschrift van Zr. Wed. G. Muller te Rotterdam A (Delfshaven).

g. Bezwaarschrift van Br. Krijn Wielemaker te O. en W. Souburg.

h. Bezwaarschrift van Br. J. Huisz. te Zan- deweer (Kerk van Uithuizen).

i. Bezwaarschrift van de BB. G. ten Brink en G. Kamp te Eschode over een besluit der Synode van 1899 (Acta Gron. Art. 148).

H. ZENDING.

I. Onder Joden.

a. Rapport van Deputaten voor de Zending onder de Joden. Rapporteur: Ds. J. van Andel.

II. Onder Heidenen en Mohammedanen.

a. Rapport van Deputaten voor Soemba (Acta Gron. Art. 114, punt 1). Rapporteur: Ds. A. M. Donner.

b. Rapport van Deputaten voor Midden- Java ten Zuiden. Kerk van Utrecht (Acta Gron. Art. 103).

c. Rapport van Deputaten voor Midden- Java ten Noorden. Deputaten (Acta Gron. Art. 105) en Kerk van Rotterdam B. (Art. 114, punt 2).

d. Rapport van Deputaten voor den mission- airen Medischen dienst. Deputaten (Acta Gron. Art. 107, punt 4 en 114, punt 3) en Kerk van Amsterdam (Art. 82, punt 7 en 108).

e. Rapport van Deputaten voor de Keuche- nisschool (Acta Gron. Art. 114, punt 3).

f. Rapport van de Deputaten voor de Zending onder Heidenen en Mohammedanen. Rapport- eurs: Dr. J. Hania Pl., Ds. J. van Haeringen, Ds. J. D. van der Munnik en Dr. L. H. Wa- genaar.

g. Rapport van Deputaten voor advies in zake de huwelijksverhoudingen op Socimba (Acta Gron. Art. 61, 67 en 161). Rapporteur: Ds. J. v. Andel.

h. Zuid-Holland. 1. De Provinc. Synode van Zuid-Holland stelt aan de Generale Synode voor, eene subsidie van f 200 per jaar te willen verleenen tot oprichting, uitbreiding en instand- houding eener Zendingbibliotheek ten dienste der uitgezonden predikanten naar Oost-Indië.

2. De Provinc. Synode van Zuid-Holland vraagt aan de Generale Synode, dat er rekening en verantwoording moge geschieden van de Zendingfinancien voor den termijn tusschen 1896 en 1902.

i. Friesland. De Provinc. Synode van Fries- land vraagt aangaande de Zending onder Hei- denen en Mohammedanen:

1. Moeten de gedoopte volwassen Christenen het H. Avondmaal gebruiken, vóórdat het ge- komen is tot de institueering van eene Kerk, of moeten zij wachten totdat op de plaats hun- ner inwonning een Kerkeraad is opgetreden?

2. Moet de doop, door Sadrach bediend, als wettig worden erkend?

3. Op welken naam moeten de ontroerende Zendingsgoederen op Midden Java gesteld wor- den?

en steunt

4. het verzoek om aan de Generale Zen- dingsdeputaten machtiging te verleenen tot het uitkeeren van eene jaarlijksche som van f 200 gedurende drie jaren, ten behoeve van een op- te richten Zendingsbibliotheek op Midden Java.

Concept-Zendingssorde.

j. Gelderland. De Provinciale Synode van Gelderland stelt aan de Generale Synode voor te overwegen, of de bepaling van leeftijd, ge- noemd in Art. IV (blad. 6) van de Concept- Zendingssorde, niet te absoluut genomen is.

k. Utrecht. De Particuliere Synode van Utrecht stelt de volgende amendementen op de Zendingssorde voor:

1. Art. III. de tweede zinsende aldus te lezen: "Bij het vaststellen daarvan overweegt deze onder meer, of de roepende Kerk vol- doende middelen kan aanwijzen, ter voorziening in de financiële behoeften van den arbeid op het terrein, waarheen zij den te beroepen dia- naar des Woords wenschte te zenden."

2. Art. IV. het tweede gedeelte van a aldus te lezen: "en eene verklaring van twee door Deputaten aan te wijzen geneesheeren, dat hij geen organische gebreken heeft" enz. enz.

d. aldus te lezen: eene mededeeling van de be- roepene onderteekend afschrift van de stipulatiën betreffende het honorarium, de onkosten bij bui- ten- en binnenlandsch verlof, de kosten van repatriëring, het emeritaats-honorarium, het pen- sioen voor de weduwe en wezen.

Nog toe te voegen:

e. Zoolang het onderzoek naar de kennis der Javaansche taal nog niet onder de mis- sionaire examenvakken is opgenomen — een tes- timonium, afgegeven door een bevoegd deskun- dige, dat de beroepene in zooverre kennis van de Javaansche taal heeft, dat hij nuttelijk na een jaar van in loco voortgezette studie in staat kan zijn, om in deze taal te onderwijzen en koempoelen te houden.

3. Art. IX. de eerste zin aldus te lezen: "Zoolang hierin niet voorzien wordt door Ge- reformeerde Vereenigingen, die haar arbeid onder toezicht der Kerken stellen, zullen de Kerken zelve nevens den dienst des Woords op haar zendingsterrein ook hulpdiensten inrichten."

4. Art. XII. alinea drie aldus te lezen:

"Subsidie uit de Generale kas kan alleen ver- strekt worden, na goedkeuring door de Generale Synode of door hare Deputaten" enz. enz.

5. Art. XIV. In dit artikel worden nog deze voorzieningen voor de volgende gevallen ingelast:

a. dat alle Kerken eener Classe samen- werken; dan behoeven zij de goedkeuring der Prov. Synode.

b. dat de Kerken eener Classe samenwerken met de Kerken eener andere Classe, hetzij dat beide Classen tot dezelfde provincie of tot onderscheidene provincien behooren; zij be- hoeven dan of de goedkeuring der respectieve Classicale samenkomsten of die der betrokken Provinciale Synoden.

c. dat sommige Classen eener provincie saam- werken met enkele Classen eener andere pro- vincie; dan is de goedkeuring der betrokken Provinciale Synode noodig.

6. Art. XVI. Hier nog in te voegen, "en na gehoord te hebben de Kerken van Euro- peanen op Java en de Javaansche Kerken."

7. Art. XVIII. De tweede alinea te lezen: "Zij hebben het beheer over de Generale kas" enz.

In alinea drie in te voegen achter "Zendingss veld" — "die bij hen aanhangig gemaakt worden"

8. Art. XX. het slot, aldus te lezen: "... "Europaeen en aldaar, en in geval dat begeerd wordt Woord en Sacramenten te bedienen aan Europeanen van Christelijke belijdenis en wand- el, en te arbeiden tot het "vergaderen van Kerken."

9. Art. XXVII. te lezen:

De administratie van de Generale Kas berust bij den quastor, benoemd en geïnstrueerd door de Generale Synode.

Zij doen geen andere betalingen dan die, waartoe zij krachtens besluiten van de deputaten der Generale Synode adres missionis schriftelijk gemachtigd worden.

i. Zuid-Holland. De Provinc. Synode van Zuid-Holland stelt de volgende wijzigingen van Concept-Zendingssorde aan de Generale Synode voor.

1. Art. IV. e. worde gelezen: "Een beroep- ingsbrief en eene door den Kerkeraad in over- leg met de Classis (Classes) vastgestelde in- structie."

2. Art. IV. alinea 2. "Generale Synode Gedeep." worde veranderd in: "Provinc. Syn. Gedeep."

3. Art. X. alinea 2. De laatste woorden dezer alinea: "De Deputaten... gehoord" vervallen.

4. Art. XI. alinea 2 worde gelezen: "Deze kweekschool, waaraan... staat onder leiding van de algemeene vergadering der arbeiders op het terrein, waarop zij is gevestigd. Deze brengt op elke Generale Synode een bereydeerd ver- slag aangaande dezen arbeid uit. De 10 (5) deputaten doen telken jaare aan die vergadering toezegging van het bedrag waarvoor het volgend boekjaar kan worden beschikt, en ont- vangen van die gelden rekening en verant- woording."

5. Art. XIV. De laatste alinea vervalle geheel. De middelste alinea worde aldus gewijzigd: "... kunnen zich ook vereenigen, mits niet zonder goedkeuring der Provinc. Synode en Synoden."

6. Art. XVIII. De woorden "of de goed- keuring" late men vervallen. De derde alinea vervalle geheel.

7. Art. XVII. Het getal tien worde in vijf veranderd. Dan vervalt vanzelf: "uit elke provincie één."

8. Art. XXI. De woorden "of meer" ver- vallen.

9. Art. XXVII. De woorden: "bij de qua- stores" vervange men door: "bij den quastor".

10. Art. XXV. De woorden "één tiende" verandere men in: "een twintigste".

11. Art. XXVI vervalle geheel.

12. In Art. IV vervalle de leeftijdsgrens, opdat elk geval op zichzelf worde beoordeeld.

13. In Art. VIII. slotalinea, worde "kunnen" in "zullen" veranderd.

14. In Art. XXIII worde de uitdrukking "Europaeische Kerk" en in Art. XV eene soor- telijke uitdrukking veranderd in "genabuurde Kerk van Europeanen".

m. Zeeland. De Generale Synode neme de door de tien deputaten ingediende Concept- Zendingssorde aan, met deze wijziging, dat in Art. IV, eerste alinea, achter "ressortiert" inge- voegd worde: "en overstaan van Gedeputeerden der Prov. Synode"; en dat de tweede alinea aldus gelezen worde: "Voor deze laatste doet zich de Classis bijstaan door de Generale Synode gedeputeerden."

n. Noord-Brabant en Limburg. De Partic. Synode van N. Brab. en Limb., kennis genomen hebbende van de Concept-Zendingssorde der tien deputaten voor de Zending, stelt aan de Generale Synode voor, deze Concept-Zendingssorde te aanvaarden voor den dienst der Zending in onze Kerken.

o. Groningen. De Provinciale Synode van Groningen stelt in de Concept-Zendingssorde de volgende wijzigingen voor:

1. In Art. IV a worde de bepaling van den leeftijd geschrapt.

2. Van Art. VI worde de derde alinea ge- schrapt.

3. In Art. X worde de tweede alinea aldus gewijzigd: "De vereischten, waaraan inlandsche helpers, in die scholen werkzaam, behooren te voldoen, worden, de algemeene vergadering der arbeiders op het terrein gehoord, door de Deputaten vastgesteld."

4. In Art. XVII worde de eerste alinea alsoo gelezen: "De Generale Synode benoemt uit dubbelvallen door de Provinciale Synodes ge- steld, tien deputaten met innere secundi voor den dienst der zending, met elke provincie één."

In de tweede alinea van dit artikel worde, in plaats van: "vertrek naar het buitenland", gelezen: "vertrek uit de provincie."

5. In artikel XXVIII worde de redactie alsoo veranderd: "De Quastores doen elk jaar rekening en verantwoording aan de Deputaten der Generale Synode voor de Zending. Laatst- genoemden doen telken male rekening en verantwoording aan de Generale Synode. Deze zal geen decharge verleenen dan na gehoord advies van drie deskundigen."

6. Het woord "missionair" worde overal in deze Zendingssorde door een Nederlandsch woord vervangen.

7. Drente. De Provinciale Synode van Drente betuigt hare instemming met de Concept-Zen- dingsorde en adviseert de Generale Synode haar aan te nemen met de volgende wijzigingen.

1. In Art. IV a worde gelezen in plaats van "30 jaar": "35 jaar."

2. In Art. VI alinea drie, worde gelezen: "... zal de Classis, deputaten der Generale Synode voor de Zending gehoord op dit punt" enz.

3. het woord "missionair" worde zooveel mogelijk door "Zending(s)" vervangen.

g. Overijssel. De Prof. Synode van Overijssel adviseert tot aanneming der ontworpen Zending- orde, maar stelt voor:

1. In Art. VI de laatste zes woorden te ver- vangen door "een gemotiveerd advies verstre- ken."

2. aan 't slot van Art. XIV bij te voegen:

"als financiële hulp uit de Generale kas wordt gevraagd."

I. GEREFORMEERDE KERKEN VAN MINDER VASTE FORMATIE.

Rapport Kerk van Arnhem, aangaande cor- respondentie met Kerken. bedoeld Acta Gron. Art. 163. confer. Acta Middelburg, Art. 12 en 13. Rapporteur: Ds. H. Hoekstra.

J. BUITENLANDSCHE KERKEN.

a. Rapport van Deputaten voor de corres- pondentie met de buitenlandse Kerken (Acta Gron. Art. 161). Rapporteur: Ds. J. van der Linden. Sec.: Ds. B. v. Schelven.

Gelderland. b. De Provinciale Synode van Gelderland, van oordeel, dat de Gereformeerde Kerken in Nederland niet elk afzonderlijk in de geestelijke verzorging harer leden, die naar de Rijn Provincie vertrekken, kunnen voorzien, met voldoende kennis genomen hebbende van den arbeid der Classen Zuilen en Arnhem, die zich de geestelijke belangen der leden hebben aangeetrokken, stelt aan de Generale Synode voor, dezen arbeid te bevorderen.

c. Schrijven van broeders te Tres Aroyos (Prov. Buenos-Ayres, Zuid-Amerika), vergezeld van eene missive van Ds. W. Bouwman te Hallum.

K. KERK EN OVERHEID.

a. Rapport van Deputaten voor de Corres- pondentie met de Hooze Overheid (Acta Gron- ingsen, Art. 161).

b. Rapport van Deputaten voor de verzoeken inzake de doodstraf en de roepende zonden (Acta Gron. Art. 155). Rapporteur: Dr. A. G. Honig.

c. Zeeland. De Provinc. Synode van Zeeland oordeelt dat vanwege de Gereform. Kerken een stem behoort uit te gaan tot de Hooze Regeer- ing, om weder aan te dringen op de weder- invoering der doodstraf in het burgerlijk strafrecht.

d. Overijssel. De Provinc. Synode van Overijssel spreekt haar leedwezen uit, dat de Deputaten der Generale Synode inzake de roepende zonden (zie Art. 155 der Acta '99) geen uitvoering aan hun opdracht gaven.

e. Verzoek van 't Hoofdbestuur der Gerefor- meerde Vereeniging voor Drankbestrijding, dat de Synode bij de regering petitioneere in zake drankwettigerziening en afschaffing van den ver- koop van sterken drank in de cantines."

L. KERKBLAD.

a. Rapport over "Het Kerkblad." (Acta Gron. Art. 52, punt 8 en Bijlage A, 2 op pag. 115).

b. Noord-Holland. De Provinciale Synode van Noord-Holland is van oordeel, dat het onregelmatig verschijnen van "Het Kerkblad" in strijd is met het besluit van de Generale Synode.

c. Friesland. De Provinc. Synode van Fries- land stelt voor aan de Generale Synode, dat de uitgave van "Het Kerkblad" gestaakt worde.

M. GRENREGELING.

a. Bezwaarschrift van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Hendrik-Ido-Ambacht over de grensregeling tusschen deze Kerk en Zwin- dredt, in 1899 te Groningen vastgesteld.

b. Bezwaarschrift van den Kerkeraad der Geref. Kerk te Beverwijk over de grensregeling met Velzen.

N. WIJZE VAN WERKEN.

Zeeland. De Provinciale Synode van Zeeland maakt der Generale Synode aan, de ingekomen voorstellen enz. niet commissariaal te behan- delen, tenzij ze eerst door de leden der Synode zijn besproken.

O. SAAMROEPING. KOSTEN.

Rapport der saamroepende Kerk van Arnhem (Acta Gron. Art. 163).

Zuid-Holland. De Provinciale Synode van Zuid-Holland spreekt den wensch uit, dat bij de meubeleering enz. voor de Generale Synode de noodige zuinigheid en soberheid betrach- t worde, en de vergaderkosten tot een minimum mogen worden beperkt.

Groningen. De Provinciale Synode van Groningen vraagt wijziging van den omslag over de provincien, voor de kosten der Generale Synode, en stelt voor den rooster aldus vast te stellen: Groningen twaalf, Friesland twaalf, Drente vier, Overijssel zeven, Gelderland zeven, Utrecht acht, N.-Holland veertien, Z.-Holland acht en twintig, Zeeland vijf, N.-Brabant en Limburg drie procent.

P. ARCHIEF. GEWEZEN MODER MEN VAN GRONINGEN.

Rapport van de Kerk van Amsterdam aan- gaande het archief.

Rapport van 't gewezen moderamen der Synode van 1899 (Act. Gron. Art. 165)

Aldus opgemaakt, namens de Kerkeraden der Geref. Kerk van Arnhem (A en B).

H. HOEKSTRA.
H. A. HAFMANS.

Buitenland.

Deutschland. Is de Heidelbergse Kerk van Ursinus alleen of ook van Olevianus?

In de *Reformierte Kirchenzeitung* vonden wij een belangrijk artikel waarin de vraag behandeld wordt of Caspar Olevianus al dan niet een werkzaam aandeel genomen heeft in de samenstel- ling van den Heidelbergischen Catechismus, van de hand van Pastor Ioh. theol. Cuno. In Noord- Amerika is in Duitse Gereformeerde kringen meermalen deze vraag gesteld; zij is niet van belang ontbloot. Zij die de Gereformeerde leer "hard" noemen, hebben er steeds een behagen in gehad om Toeharius Ursinus als de opsteller van het Gulden leerboek der Gereformeerde kerken voor te stellen, omdat deze een leerling van Philippus Melancthon was. Olevianus zou dan alleen de rol gespeeld hebben van lid eener Synodale Commissie die het door Ursinus opgestelde boek had te onderzoeken en goed te keuren, voordat het gedrukt werd.

Olevianus was een getrouw leerling van Calvijn, die van af 1560 tot den dood van Frederik den Vrome in 1570, de ziel van alle kerkelijke bewegingen in Heidelberg en van liet daar- vertoevende hof geweest is, die er naar streefde de gedachten en de leer van Calvijn in Duitsch- land over te planten.

Om te bewijzen dat Olevianus wel degelijk een werkzaam aandeel nam aan de samenstelling van den Heidelbergse, haalt pastor Cuno de mededeeling van Altung aan, welke aldus luidt: "Om ééne en wel eene overeenstemmende vorm der leer in allekerken van de Pfalz in te voeren, waarin zoowel andere kapittels van de leer, als ook en wel voornamelijk, die juist en helder geleerd worden, welke over den persoon van Christus, van de Sacramenten, van den Doop en het Avondmaal handelen, droeg de keurvoert- dien arbeid op aan twee Godgeleerden, Olevianus en Dr. Ursinus 1562, als twee geleerde Duitschers, om haar in de Duitse taal naar te stellen."

Ieder van beiden ontwierp in handschrift een ontwerp: Olevianus een populaire voorstelling

van het genadeverbond, Ursinus een tweevoudig geschrift: een grooten Catechismus voor volwas- senen en een kleinen voor de jeugd. Uit beider arbeid werd de Heidelbergse Catechismus saam- gesteld welke naar de plaats harer geboorte gewoonlijk de Heidelbergse genoemd wordt. Daarin wordt de analytische methode gevolgd, naar de dispositie van den Heiligen Paulus in zijn brief aan de Romeinen". Men vergelijke: J. G. Walchii Bibliotheca theologica selecta Litterariis annotationibus instructa. Tom. I. Jenae 1757, pg. 516.

Deze getuigenis zegt veel. Maar meer nog weegt die van Olevianus zelf als hij in 1563 aan Bullinger schrijft: "Ik zeg u dank, eer- waarden vader en broeder in Christus, voor het mij gezonden boek, en zend u als tegen- geschenk onze Catechismus in het Duitse en in het Latijn. Wanneer daarin klaarheid en duidelijkheid gevonden wordt, dan danken wij dit voor een goed deel aan u en aan de schit- terende talenten der Zwitsers. Maar de roem komt alleen Gode toe. De vrome gedachten niet van één man, maar die van vele mannen zijn hier bijeenvergaderd. — Ik zend u dit boekje uit ons aller naam. Ik verlang zeer naar uw oordeel. Waarlijk, onze vorst predikt met dit boekje tot vele koningen en vorsten, aan welke hij ook eigenhandig begeleidende brieven gezonden heft."

Uit dit schrijven blijkt duidelijk dat Olevianus medewerker was van Ursinus. Het aan Bullinger gezonden Duitse exemplaar was reeds de tweede uitgave van den catechismus. De La- tijnse uitgave verscheen tegelijk met de tweede Duitse.

N.-Amerika. De revisie der belij- denis aangenomen door de Pres- byteriansche kerk.

De kogel is door de kerk! In de Revisie- quaestie, die reeds zoo lang in de Presbyteri- aansche kerk hangende geweest is, werd eindelijk eene beslissing genomen. De predikant Flemming van Kismee, bleef tot het einde toe protesteeren. Onder anderen zeide hij op de jongste algemeene vergadering: "Ik gevoel dat deze herziening slechts het inslaan der wigge is, en hoe ver het zal gaan kan niemand zeggen." Na dit zeggen overmeesterde hem zijn gevoel dermate, dat hij neerzat en weende, zegt *De Wachter*. En toch is er in den Confession of Faith (geloofsbelijdenis) nog niet veel veranderd, maar de revisie is toch begonnen, en dat niet in goeden maar in verkeerden zin.

Zeker is het eisch voor de kerk des Heeren dat zij de belijdenis steeds toetse aan des Heeren woord, en dat zij haar geloof, ook tegenover opkomende dwalingen, voortdurend uitsprekt. Daarom pleiten wij niet voor een belijdenis, waaraan men nooit raken mag. De Heere heeft immers beloofd dat Hij door Zijn Heiligen Geest de kerk in alle waarheid leiden zou.

Maar in de Presbyteriansche kerk is er geen sprake geweest van eene nadere formu- leering der waarheid tegenover de dwalingen van den tegenwoordigen tijd; ook werd er geen behoefte gevoeld om de belijdenis die God aan zijn kerk heeft geschonken, meer te ontwikkelen en dieper op te vatten. Neen, voor de prediking der algemeene liefde Gods, voor de leer der algemeene verzoening, enz. moest ruim baan worden gemaakt. En daarvoor werd de revisiequaestie gesteld, en ten slotte is die revisie ook aangenomen.

Men heeft in de Presbyteriansche kerk ook geheel en al over het hoofd gezien, dat de revisie der belijdenis een zaak is, die alle kerken aangaat, welke op den bodem derzelfde belij- denis staan. Waarom dan niet de zusterkerken uitgenoodigd om mede te beraadslagen over de voorgenoemen revisie? Onze Dordsche vaders hebben geoordeeld, dat niet alleen de kerken hier te lande te beslissen hadden over de leer- verschillen, die door het optreden der Remon- stranten ontstaan waren, maar zij riepen afge-vaardigden van de buitenlandse kerken mede ter vergadering op. Denzelfden weg hadden onze Presbyteriansche broeders ook moeten inslaan. Zij zijn daartoe ook van uit Nederland ver- maand, doch zij schijnen zich daaraan niet te hebben getoond.

Tot ons leedwezen zijn wij nog niet in staat onze lezers mede te deelen, waarin de ver- andering door de Synode der Presbyteriansche kerk in de Confessie gebracht, bestaat. Wij hopen later daartoe in staat te zijn.

Tot onze blijdschap vernamen we, dat de eerste "Vergadering van Voorstanders van Christelijk onderwijs" te Holland op 21 Mei gehouden werd. Die vergadering was een uit- drukking van een beginsel, namelijk dat Chris- telijk onderwijs een vereischte is voor de kin- deren der Geref. kerken. Van lieverlede begint dit beginsel door te dringen en zullen wij straks in de nieuwe wereld van een Christelijk schoolwezen kunnen spreken, gelijk wij dit in Nederland mogen doen. Wel heeft men hier en daar in Amerika Christelijke scholen gesticht, maar dit geschiedde door onze broeders meer om de kinderen Hollandsch te leeren, opdat zij voor de Hollandsche kerk zouden behouden blijven, dan wel omdat men gevoelde dat ook het onderwijs op de lagere school moet gegeven worden op den grondslag der Gereformeerde beginselen. Zeer juist zeide daarom een der sprekers op genoemde vergadering: "Wij hebben welonderlegde onderwijzers noodig. 1. Omdat onze scholen meer en meer van karakter veranderen en eene bredere be- stemming verkrijgen. Vroeger had men behoefte alleen aan Hollandsch ter wille van de kerk; thans heeft men ook behoefte aan Engelsch. Dat vereischt welonderlegde onderwijzers: geen *draaiers*, maar *onderwijzers*, *opvoeders*. 25 uren per week toe is hij gedurende minstens 8 jaren hun voorbeeld en leidman. 2. Omdat onze scholen met minder middelen en minder krach- ten moeten kunnen concurreeren met de Pub. School. 3. Omdat ons Calvinistisch beginsel het erf der wetenschap opelicht voor Christus. 4. Omdat het belang onzer kinderen het vordert."

Wij wenschen der jeugdige vereniging van harte den zegen des Heeren toe.

Gemengd nieuws.

De Oud Gereformeerde kerken van Hannover. Het volgende vernamen wij uit de *Ref. Kirchen- zeitung* van bovengenoemde kerken, betgeen ons te meer belang inboezemt, omdat onze Gere- formeerde kerken met haar in correspondentie staan. Er zijn in het geheel twaalf Oud Gereformeerde kerken in Hannover; zeven in het graafschap Bentheim en vijf in Oost-Friesland. Deze twaalf gemeenten vormden tot hertoe eene classis die twee- maal in het jaar te Bentheim samenkwam. Voor- taan zullen de kerken van Oost-Friesland en die van Bentheim tweemaal in het jaar afzonderlijk, en tweemaal in het jaar gemeenschappelijk, bijeen vergaderen. De Dordsche kerkenordering en ook de formulieren van eenigheid hebben deze kerken aanvaard, evenals de Gereformeerde kerken in